



Tryghed i
akutte kriser

CASE 1

Varsel om stormflod der kan føre til oversvømmelser af byområde

Foto: Peter Leth-Larsen, Jysk Fynske Medier / Ritzau Scanpix

Med støtte fra
TrygFonden



RØDE KORS

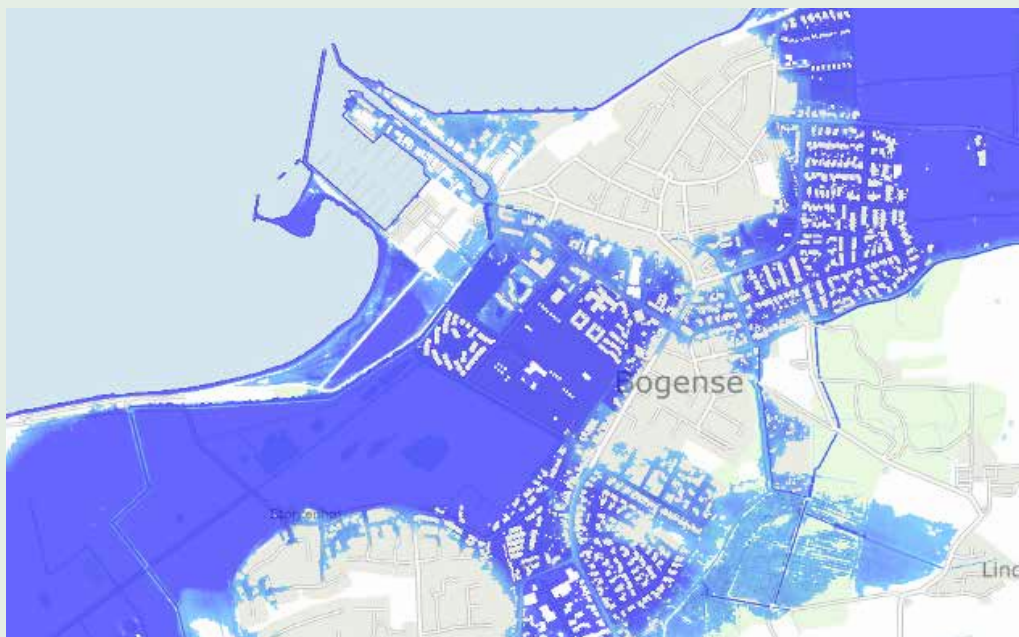
KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE



Introduktion til tematik – hårdt fysisk arbejde

Det er den 20. december. DMI har varslet forhøjet vandstand for Nordfyns Kyst inklusive Odense Fjord. Der forventes en vandstand på op til 1,9m over daglig vandstand. Varslingen indebærer at vandstanden overstiger normal-niveauet om cirka 28 timer og topper om cirka

36 timer. Den konkrete case kalder på mange mennesker, der hjælper med at fylde sandsække samt placere disse sandsække efter anvisninger. Det er et fysisk hårdt arbejde, og der skal arbejdes kontinuerligt over en længere tidsperiode.



Kort over potentielt oversvømmet område fra ScalgoLive Floodrisk. Den blå markering viser en omfattende oversvømmelse i Bogense, hvis der ikke foretages noget for at begrænse oversvømmelsen.



Effekten af løsningen med et sandsækkedige ved Adelgade Kirkestræde og Vestergade. Den sorte markering er det planlagte nøddige, der kan begrænse oversvømmelsen betragteligt.

2

Case: Varsel om stormflod, der kan føre til oversvømmelse af byområde, Teamleder Spontanfrivillige.

Bogense:

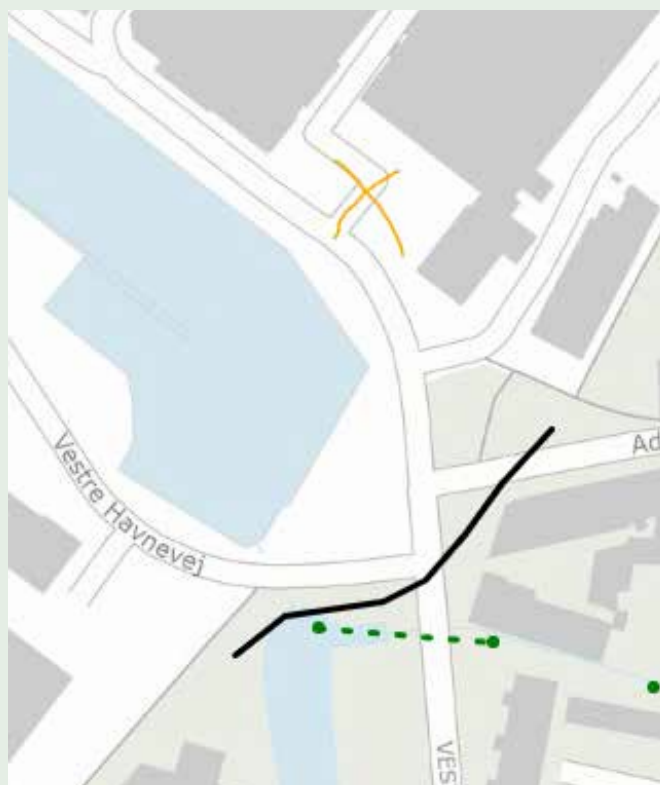
Jeres organisation har analyseret oversvømmelsesrisikoen i Bogense, og mulige begrænsende tiltag. Analysen viser, at der kan ske omfattende oversvømmelser i Bogense, medmindre der bygges et improviseret dige ved havnefronten, hvor Adelgade Kirkestræde og Vestergade mødes. I har mulighed for at skaffe sand og sandsække, men ikke en sandsækkefyldemaskine¹, og opgaven kræver derfor meget arbejdskraft, hvis det skal lykkes at bygge nøddiget.

Analysen² viser, at opgaven kan løses med 2.400 sandsække, og jeres forventning er, at det vil tage cirka 40 timer at bygge diget, hvis I sætter 5 mand på opgaven (fyldning af sandsække og stabling af dige), eller, ifølge beregningen, cirka 4 timer for 50 mand. Dette er selvfølgelig en modelberegning, men det tyder på, at opgaven kan lykkes, hvis der kan skaffes arbejdskraft nok

I har mulighed for at indrette en arbejdsplads (sandsækkefyldplads) på en parkeringsplads lige ved siden af indsatsstedet.

¹ Beredskabsstyrelsen, og andre redningsberedskaber, råder over sandsækkefyldmaskiner, se f.eks. i Beredskabsstyrelsens Ressourcetekatalog.

² Beregningerne er baseret på forudsætningerne i denne brochure: forebyggelse-ved-stormflod-2019.pdf (slagelse.dk)



Mulig arbejdsplads ved det orange X. Afstanden fra diget til arbejdspladsen er cirka 60 meter.

Kortene indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur, skærmkort fra datafordeleren, DHM/Terræn (0,4 m grid) hentet

19-08-2016 og GeoDanmark, Bygninger hentet 19-07-2019.

Inspirationsmateriale

Faglig ledelse, men under "egen kommando": Efterskoleelever indsat til at forstærke diger med sandsække

I forbindelse med Januarstormfloden 2017 blev Brand og Redning Sønderjylland bedt om at sikre et sommerhusområde (Kelstrup Strand) da den forventede vandstand ville kunne overskylle diget, der beskyttede området. Beredskabsstyrelsen Syddjylland blev anmodet om at producere sandsække, og en idrætsefterskole tilbød at bistå med at flytte sandsækkene ud på diger-

ne, hvor de skulle bruges. Idrætsefterskolen var altså en "forlængende organisation" der påtog sig en opgave i beredskabsindsatsen, da behovet opstod. Eleverne arbejdede under ledelse af deres lærere – men efter instruktion af befalingsmænd fra Beredskabsstyrelsen. Elevernes egnethed til opgaven var generelt screenet gennem skolens kendskab til eleverne, idet det må antages at en idrætsefterskoles elever er egnede til fysisk arbejde.

Fotos fra lignende indsatser



Foto: Peter Leth-Larsen, Jysk-Fynske medier. Alle kan bidrage når der fyldes sandsække – enten stort eller småt.

4

Case: Evakueringsopgave, Teamleder Spontanfrivillige



Foto: Thomas Olsen, Sjællandske medier. De professionelle skal kommunikere og forklare mål, prioriteter og konkrete opgaver til de spontanfrivillige.

Case: Evakueringsopgave, Teamleder Spontanfrivillige 5

Analysemodel: Indsats i Bogense, digebyggeri

SITUATIONSANALYSE

Er det relevant at overveje borgerinddragelse i denne hændelse?

Ja

Hvilke borgerkrav om inddragelse og involvering kan der opstå i denne situation?

Der kan ske en voldsom oversvømmelse om et døgn tid, dvs. der er tid til at "gøre noget" og borgerne kan have en forventning om at "nogen gør noget" – i den forbindelse kan borgerne også forventes at stille krav om at "nogen fortæller os, hvad vi skal gøre".

OPGAVEANALYSE

Hvilke opgaver *skal* løses, og, hvilke af dem kan løses ved at involvere spontanfrivillige?

Anskaffelse af sand og sandsække. Fyldning af sandsække og opstabling af dige, herunder transport fra fyldested til stablested. Teknisk instruktion i fyldning og stabling. Spontanfrivillige kan hjælpe med at fylde og stable, evt. transport på palleløftere eller lignende fra arbejdspladsen, hvor sandsækkene fyldes til der, hvor nøddiget skal bygges.

Hvilke opgaver *kan* løses, og evt. kan løses ved at involvere spontanfrivillige?

Hjælpe virksomheder på havnen med sikring af egne bygninger (butikker, restauranter, camping, byggemarked) ved at udlevere sandsække til dem som de kan fylde. Spontanfrivillige kan hjælpe virksomhederne med arbejdet – dette er dog som hjælp til firmaerne, og ikke til myndighederne. Det er vigtigt ikke at give indtryk af, at myndighederne tager ansvar for virksomhedernes egen opgaveløsning.

INDSÆTTELSESMULIGHEDER:

Hvordan kan spontanfrivillige involveres i løsningen af den enkelte relevante opgaver?

Samarbejde eller integration?

Integration af spontanfrivillige ift. diget ved Adelgade Kirkestræde og Vestergade.
Samarbejde med borgere/virksomheder om sikring af virksomheder mv. på havneområdet.

Hvordan organiseres og administreres indsatsen bedst?

Spontanfrivillige opfordres til at henvendes sig på arbejdspladsen ved parkeringspladsen. Her modtages og instrueres de. Hvis der er behov for at registrere, hvem der har bidraget, skal dette helst gøres på en simpel online/papirblanket, som f.eks. udfyldes på en lab top ved ankomst. Arbejdsområdet afmærkes med minestrimmel for at "nudge" spontanfrivillige til at ankomme ved en bemandet modtagelse, for at sikre, at de instrueres. Bemandingen af modtagelse og instruktion kan løses af 4-6 personer (2-3 på fyldepladsen og 2-3 ved stablingen).

Der anvendes modtagelse direkte på arbejdsstedet og ikke et særskilt modtagecenter et andet sted.

Der skal være drikkevand til udlevering, og også gerne varm drik, evt. saft/sodavand eller mad, men der er ikke behov for egentlig forplejning ud over vand og forfriskninger, da opgaven ikke forventes at være langvarig, og de spontanfrivillige forventes at være lokale, dvs. de kan gå hjem og spise og hvile.

Teknisk (faglig) vejledning eller operativ ledelse?

Operativ

Hvor er det sikkert at indsætte spontanfrivillige (afstand til fareområdet)?

Opgaven med digebyggeri skal afsluttes inden, der bliver et fareområde.
Virksomheder kan få udleveret sand og sandsække til egne foranstaltninger så længe det er praktisk muligt på havneområdet. Borgere informeres af myndigheder om risikoen ved at færdes i oversvømmede områder.

Hvornår er det sikkert at indsætte spontanfrivillige (før eller efter hændelsen)

Det er sikkert at arbejde på området de næste 28 timer. Arbejdspladsen skal være behørigt oplyst, så enten skal der skaffes belysning, eller også skal arbejdet udføres i dagslys.

KOMMUNIKATIONSPLAN

Hvordan skal myndigheder og professionelle kommunikere med spontanfrivillige?

Opgaven kommunikeres ud via kommune/beredskabs medier og sociale medier, herunder pressemeddelelse, hvis der er tid.

Kommunikationen skal støttes og viderebringes af f.eks. borgmester og indsatsleder for at have gennemslagskraft.

- o Medier
- o Sociale medier
- o Call-center og/eller digital/virtuel understøttelse
- o Modtagecentre
- o On-site med spontanfrivilligledere

Hvilke budskaber skal ud, gennem, hvilke kanaler?

Budskabet er "vi kan redde Bogense, hvis vi hjælper hinanden nu"..

Opgaverne er hårdt fysisk arbejde på arbejdsstedet Adelgade Kirkestræde og Vestergade hvor der skal fyldes sandsække og bygges et dige.

Man kan hjælpe med opgaverne fra kl. HH:MM

- o Situationsforståelse
- o Opgavebeskrivelser
- o Planlægning: hvad skal gøres hvornår/hvad kan man hjælpe med hvornår?

EXITSTRATEGI

Hvordan afsluttes indsatsen og, hvordan hjemsendes de spontanfrivillige?

Ledelsen på stedet afgør, hvornår opgaven med diget er løst, og afslutter så arbejdet ved at takke de spontanfrivillige for indsatsen via de 4-6 spontanfrivilligledere.

Ledelsen på stedet afgør, hvornår, man ikke længere skal bringe sand og sandsække frem til udlevering (et sted mellem om 28 timer og 36 timer). Udleveringsstedet kan blive forladt ubemandet, så virksomheder mv. kan hente, hvad der er tilbage af sand og sandsække.



Til instruktøren

Casen kan med fordel placeres i organisationens eget dækningsområde. Forberedende analyser kan laves i KAMP - et Klimatilpasning- og Arealanvendelsesværktøj til Miljø- og Planmedarbejdere. KAMP kan dog ikke lave før- og efter analyser, som der er illustreret i denne

opgave. Oversvømmelsesanalyser i KAMP eller andre værktøjer skal foretages inden kurset. Måske kan kommunens teknik- og miljøforvaltning, forsyningsselskab eller en anden myndighed hjælpe med at udpege et relevant lokalt scenarie og lave en tilhørende illustration.

CASENS KARAKTERISTIKA

Samarbejde eller integration af spontanfrivillige?	Integration
Højt eller lavt administrationsbehov?	Lavt
Teknisk vejledning eller operativ ledelse?	Operativ ledelse
Sikker indsættelse før/efter eller væk fra faren?	Før faren

Instruktørnoter

Opgaver til spontanfrivillige, som kursisterne forventes at identificere:

- Fyldning, transport og udlægning/stabling af sandsække.

Faremomenter, som kursisterne forventes at tage højde for i tid og rum:

- Oversvømmelse: opgaven skal løses inden oversvømmelsen.
- Storm: opgaven skal helst løses inden det blæser for meget op.
- Mørke: opgaven skal helst løses i det kortvarige dagslys.

Overvejelser om løsningsmuligheder, som kursisterne forventes at gøre om løsningsmuligheder:

- Arbejdsopgaverne er relativt simple, og den tekniske instruktion er overskuelig.
- Teknisk instruktion er nødvendig, da opgaven kan løses forkert, så diget ikke har den tiltænkte effekt.
- Jo mere mandskab, jo hurtigere er opgaven løst, begrænsningen er pladsen på arbejdsstedet.
- Begrænset tidsrum med dagslys, hvilket taler for overlegen styrke i kortest mulig tid.
- Der er tale om hårdt fysisk arbejde, som det er hensigtsmæssigt at fordele på flere mennesker.
- Organisering med et eller flere arbejdssteder?
- Modtagelse af spontanfrivillige på arbejdsstedet eller et centralt modtagecenter?
- Indsatstider ift. forplejning/afløsningsbehov.

Yderligere viden om emnet

Dette materiale er udarbejdet af projektet "Tryghed i Akutte Kriser" og er tilgængeligt på www.spontanfrivillighed.dk.

Case: Varsel om stormflod, der kan føre til oversvømmelse af byområde, Teamleder Spontanfrivillige.

9